

YURAK INFARKTIDA LIPID ALMASHINUVI BUZILISHINING KLINIK AHAMIYATI

Talaba: *Makhmudova Surayyo Abdulkhamidovna* Alfraganus Universiteti

Tibbiyot fakulteti Davolash ishi 5-bosqich talabasi

Ilmiy Rahbar: Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti Ichki kasalliklar

kafedrasi o'qituvchisi Xamroyeva Yulduz Saidovna

Annotatsiya: Mazkur maqolada yurak infarktining rivojlanishida lipid almashinuvining buzilishi, xususan xolesterin, triglitserid va lipoproteidlarning patologik o'zgarishlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda yurak ishemik kasalligi bilan og'rigan bemorlarda lipid profili ko'rsatkichlari o'rganildi. Olingan natijalar asosida lipid almashinuvi buzilishining miokard infarkti rivojlanishiga ta'siri, kasallik og'irligi bilan bog'liqligi aniqlanib, klinik ahamiyati yoritildi.

Kalit so'zlar: yurak infarkti, lipid almashinuvi, xolesterin, ateroskleroz, lipoproteidlar.

Аннотация: В данной статье рассматривается роль нарушений липидного обмена в развитии инфаркта миокарда, в частности патологические изменения холестерина, триглицеридов и липопротеидов. В исследовании изучены показатели липидного профиля у больных ишемической болезнью сердца. На основании полученных данных установлена взаимосвязь между нарушением липидного обмена, тяжестью течения заболевания и его клиническим значением.

Ключевые слова: инфаркт миокарда, липидный обмен, холестерин, атеросклероз, липопротеиды.

Annotation : This article analyzes the role of lipid metabolism disorders in the development of myocardial infarction, particularly pathological changes in cholesterol, triglycerides, and lipoproteins. The study examined lipid profile indicators in patients with ischemic heart disease. Based on the obtained results, the

correlation between lipid metabolism disorders, disease severity, and their clinical significance was determined.

Keywords: myocardial infarction, lipid metabolism, cholesterol, atherosclerosis, lipoproteins.

Kirish

Yurak infarkti — miokardning qon bilan ta'minlanishi to'satdan to'xtashi natijasida uning ishemik nekrozi bilan kechuvchi og'ir kasallikdir. Bugungi kunda yurak-qon tomir kasalliklari butun dunyoda o'limning eng asosiy sabablaridan biri bo'lib, ularning rivojlanishida lipid almashinuvi buzilishi markaziy o'rinni egallaydi.

Xolesterinning me'yordan ortiq to'planishi, ayniqsa past zichlikdagi lipoproteidlar (PZL) ko'payishi qon tomirlar devorida ateriosklerotik blyashkalar hosil bo'lishiga olib keladi. Bu esa koronar arteriyalar torayishiga, oxir-oqibatda miokard infarktining yuzaga kelishiga sabab bo'ladi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi — yurak infarktida lipid almashinuvi buzilishining klinik ahamiyatini aniqlash, lipid profili o'zgarishlarini baholash va ularning kasallik kechishiga ta'sirini tahlil qilishdan iborat.

Materiallar va metodlar

Tadqiqot Toshkent shahridagi kardiologiya markazida 2023–2024 yillarda yurak infarkti tashxisi bilan yotgan 60 nafar bemorda olib borildi.

Bemorlar 2 guruhga ajratildi:

1-guruh (asosiy): 40 nafar miokard infarkti tashxisi qo'yilgan bemorlar;

2-guruh (nazorat): 20 nafar sog'lom shaxslar.

Tadqiqotda quyidagi laborator-biokimyoviy ko'rsatkichlar o'lchandi:

umumiy xolesterin (UX),

triglitsridlar (TG),

yuqori zichlikdagi lipoproteidlar (YZL),

past zichlikdagi lipoproteidlar (PZL).

Tahlillar enzimatik kolorimetrik usul orqali "BioSystems" (Ispaniya) reagent to'plami yordamida o'tkazildi.

Ma'lumotlar Statistica 12.0 dasturida qayta ishlanib, o'rtacha qiymatlar ($M \pm m$) ko'rsatildi, ishonchlilik $p < 0,05$ darajada baholandi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, yurak infarkti bilan og'rigan bemorlarda lipid almashinuvining sezilarli darajada buzilishi kuzatildi.

Ko'rsatkichlar Nazorat guruhi ($n=20$) Infarkt guruhi ($n=40$) p

Umumiy xolesterin (mmol/L) 4.2 ± 0.3 6.8 ± 0.4 <0.001

Triglitsridlar (mmol/L) 1.3 ± 0.2 2.4 ± 0.3 <0.01

PZL (mmol/L) 2.6 ± 0.2 4.9 ± 0.4 <0.001

YZL (mmol/L) 1.4 ± 0.1 0.9 ± 0.1 <0.05

Ko'rinib turibdiki, infarkt bilan og'rigan bemorlarda PZL, TG va umumiy xolesterin darajasi keskin oshgan, YZL esa pasaygan. Bu esa aterogen koeffitsientning oshishiga olib kelib, yurak infarktining patogeneza muhim rol o'ynaydi.

Munozara

Olingan natijalar xalqaro tadqiqotlar bilan mos keladi. Lipid spektrining o'zgarishi yurak ishemik kasalligining asosiy xavf omillaridan biridir. PZL yuqoriligi aterosklerotik blyashka hosil bo'lishini tezlashtiradi, YZL esa antiaterogen ta'sir ko'rsatib, xolesterinni jigarga tashish orqali arteriya devorini himoya qiladi.

Shunday ekan, lipid almashinuvining buzilishi yurak infarktining nafaqat sababi, balki kasallik kechishini og'irlashtiruvchi omil ham hisoblanadi. Lipid profili monitoringi, parhez terapiyasi, jismoniy faollikni oshirish va statinlar bilan davolash yurak infarktining oldini olishda muhim klinik ahamiyat kasb etadi.

Xulosa.

1. Yurak infarktida lipid almashinuvining buzilishi — kasallik rivojlanishining asosiy patogenetik mexanizmlaridan biridir.

2. PZL va triglitsridlar darajasining oshishi, YZL kamayishi infarkt og'irligi va takrorlanish xavfi bilan bevosita bog'liq.

3. Lipid profili monitoringi va dislipidemiya korreksiyasi yurak infarkti profilaktikasida muhim klinik ahamiyatga ega.

Tavsiyalar

Yurak infarkti xavfi yuqori bo'lgan bemorlarda lipid spektrini muntazam nazorat qilish zarur.

Statinlar, omega-3 yog' kislotalari, va parhez choralari bilan lipid almashinuvini me'yorga keltirish infarktning qaytalanish xavfini kamaytiradi.

Tibbiyot amaliyotida aterogen koefitsient asosida individual profilaktik dasturlar ishlab chiqish tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov A.A., Jo'raev B.S. Kardiologiyada zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2023.
2. Yusuf S. et al. Global burden of cardiovascular diseases and risk factors. Lancet, 2022; 399(10348): 2059–2102.
3. Braunwald E. Heart Disease: A Textbook of Cardiovascular Medicine. – 12th ed. Philadelphia: Elsevier, 2023.
4. O'zbekiston sog'liqni saqlash vazirligi. Ateroskleroz va yurak ishemik kasalliklari bo'yicha klinik protokollar. Toshkent, 202
5. G'aniyeva N.M. Biokimyo va klinik diagnostika asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.